

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **K/17530.**

Benyújtás dátuma: **2021-11-11 10:15**

Parlex azonosító: **EXJ8I0120001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Benyújtó: **Dr. Szél Bernadett (független)**

Tisztelt Elnök Úr!

Az Alaptörvény 7. cikk (1)-(2) bekezdése, valamint az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 42. § (8) bekezdése alapján írásbeli választ igénylő kérdést kívánok benyújtani

Az írásbeli választ igénylő kérdés címzettje: **Dr. Kozma Ákos, alapvető jogok biztosa**

Az írásbeli választ igénylő kérdés címe: **"Összeegyeztethető-e a tanulók alkotmányos jogaival a középiskolások számára szervezett propagandafilm-vetítés?"**

Tisztelt Biztos Úr!

Mint az esetleg Ön előtt is ismert, 2021. november 4-én, csütörtökön az önkormányzati fenntartású karcagi Déryné Kulturális Központban többször is levetítették középiskolásoknak Kálmista Gábor producer filmjét, a 2006-os eseményeket – történelmietlen módon – feldolgozó Elk*rtukot. A film vetítésére több helyi és környékbeli középiskolából is buszoztatták a diákokat: részt vettek rajta a Karcagi Nagykun Református Gimnázium, a Szentannai Sámuel Református Gimnázium, a Varró István Szakközépiskola és egy kunhegyesi iskola 11., 12. és 13. osztályos tanulói is. A részvétel az iskolák egy részében kötelező volt, így aki hiányzott a vetítésről, és nem tudta igazolni távollétének okát, igazolatlan órát kapott. Az egyik gimnázium igazgatója azt nyilatkozta, az önkormányzati fenntartású Déryné Kulturális Központból jött a felajánlás, ők pedig éltek a lehetőséggel. Azt is mondta, hogy a vetítés után nem tervezik megbeszélni, értelmezni a diákokkal a látottakat, „ők ezt a szüleikkel otthon meg tudják tenni.”

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 24. § (3) bekezdése kimondja, hogy az alatt az idő alatt, amíg az iskola ellátja a tanuló felügyeletét, párt vagy párthoz kötődő szervezettel kapcsolatba hozható politikai célú tevékenység nem folytatható. A 2006-os eseményeket – a kormányzati narratívával megegyező módon – feldolgozó Elk*rtuk c. film egyértelműen a kormányzó pártokkal kapcsolatba hozható politikai termék. A Fidesz-KDNP Gyurcsány Ferenc alakja köré felhúzott, az ellenzéki összefogás lejárátását célzó kampánya többek között a 2006-os eseményeket állítja a középpontjába. A választási kampány tematikáját előrevetítő aláírásgyűjtés és plakátkampány „Stop Gyurcsány!”, illetve „Gyurcsány-show” név alatt fut, melynek központi

üzenete, hogy bárki legyen is az ellenzék miniszterelnök-jelöltje, akkor is Gyurcsány Ferenc fogja irányítani az ellenzékot, és kormányváltás esetén a 2006-os idők fognak visszatérni. Azt, hogy mennyire érzi magáénak a kormányzó párt a Gyurcsány-kampánnyal párhuzamosan mostanra időzített Elk*rtuk-ot, jól mutatja az is, hogy Navracsics Tibor fideszes politikus, a Fidesz korábbi közigazgatási és igazságügyi minisztere, illetve volt uniós biztos levélben kérte számon a tapolcai mozi igazgatóját, amiért az nem tűzte műsorra a filmet. Ez meglehetősen nehezen értelmezhető lépés akkor, ha abból indulunk ki, hogy a film a kormánytól és a kormányzó pártoktól független művészi alkotás.

Másrészt, maga a középiskolások számára szervezett és egyes iskolákban kötelezővé tett filmvetítés állásponatom szerint megfelelt a politikai célú tevékenység kritériumainak. A vetítésre szállított 11., 12. és 13. osztályos tanulók 17, 18 és 19 éves fiatalok, akik 2022 tavaszán először voksolhatnak országgyűlési választásokon. Nyilván nem lehet elvonatkoztatni ettől annak megítélésakor, hogy mennyire álltak politikai megfontolások a filmvetítés háttérében – még akkor sem, ha formálisan nem egy pártszervezet szervezte azt, hanem egy kormánypárti vezetésű önkormányzat. Ha a diákok politikai-közéleti téren való edukációjának keretében került volna sor a filmvetítésre, akkor egyrészt nem tették volna kötelezővé a részvételt, tiszteletben tartva a diákok világnézeti és politikai meggyőződését, másrészt a film megtekintését elfogulatlan beszélgetéssel, a film mondanivalójának értelmezésével és politikai kontextusba helyezésével, valamint a történelmi események tárgyilagos ismertetésével kapcsolták volna össze. A szervezett filmvetítés ebben a formában a diákok politikai véleményének befolyásolását és a kormányzati narratíva egyoldalú ismertetését célozta.

Állásponatom szerint mindezek miatt a középiskolások számára szervezett filmvetítés megsértette a köznevelési törvényt és a diákok alkotmányos jogait. Tanítási időben, amíg az iskola látta el a diákok felügyeletét, párttal kapcsolatba hozható politikai célú tevékenységet folytatott az önkormányzat az iskolák közreműködésével. A hatályos szabályok szerint a tanulóknak joguk van világnézeti vagy más meggyőződésük tiszteletben tartásához, őket ezért hátrány nem érheti. Az iskola nem kényszerítheti vagy készítheti – indirekt módon sem - saját világnézete vagy értékrendje elfogadására a tanulót. Az iskolákban – a vallási iskolákra vonatkozó sajátos szabályoktól eltekintve – ideológiai szempontból semleges nevelést kell biztosítani, ami semmilyen lelkiismereti megterhelést nem jelenthet a tanulók számára. A világnézeti információkat az oktatási intézmények kötelesek tárgyilagosan, sokoldalúan közvetíteni a tanulók felé.

Korábban Ön és helyettesei, a 2019-es európai parlamenti választások előtt kiadott közleményükben[1] felszólították a politikai szereplőket, hogy ne tekintsék pártpolitikai eszköznek a gyermekeket. Az akkori állítások véleményem szerint jelen esetben is érvényesek, még akkor is, ha részben felnőtt korba lépett tanulókról van szó. Ahogy az akkori közlemény fogalmaz, „az Alaptörvény rögzíti, hogy minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz, a szülőknek pedig joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést. A gyermeket főszabályként minden olyan alapjog megillet, mint bármely más embert. Biztosítani kell az életkoruknak és szükségleteiknek megfelelő feltételeket a fejlődéshez, a felnőtté váláshoz; a szülők, a család, az állam és a társadalom valamennyi tagja köteles tiszteletben tartani a gyermek jogait. A gyermeket életkortól függetlenül,

feltétel nélkül megilleti az egyenlő emberi méltóság, ennek értelmében a gyermek alany marad, és senki számára sem válhat eszközzé” (...) „Az óvodák és iskolák politikai semlegességének követelménye azt szolgálja, hogy a gyermekek ne válhassanak a politika eszközévé. Az óvodákban és iskolákban többdimenziós függőségi viszonyrendszer működik a gyermekek, a szülők, pedagógusok, intézményvezetők, a fenntartó és az önkormányzat között, ezért bármilyen pártpolitikai kényszer vagy ajánlat, illetve pártpolitikai megnyilvánulás, jelenlét aggályokat vet fel.”(...) „A gyermekek pártpolitikai célú szerepeltetését, illetve felhasználását nem igazolja és nem is igazolhatja az önkéntesség, a beleegyezés.”

Kérem, hogy a fentiekre tekintettel indítson hivatalból eljárást az intézmények döntése kapcsán az állampolgárok nagyobb csoportját érintő jogsérelem vagy annak közvetlen veszélye kivizsgálása céljából, illetve szíveskedjen állást foglalni abban a kérdésben, hogy Ön a tanulók alkotmányos és törvényben biztosított jogaival, valamint a politikailag semleges oktatás követelményével összeegyeztethetőnek tartja-e a középiskolások számára szervezett, és egyes esetekben kötelező részvételhez kötött filmvetítést az Elk*rtuk c. film vonatkozásában.

Tisztelettel várom válaszát,

Budapest, 2021. november 11.

Tisztelettel,

Szél Bernadett
országgyűlési képviselő

[1] <https://www.ajbh.hu/-/a-gyermekek-ne-legyenek-a-partpolitika-diszletei-eszkozei-az-alapvetojogok-biztosa-es-helyettesei-kozos-kozlemenye>